ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ MARCO DARMON της 9ης Ιουλίου 1987 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Με τα παρόντα προδικαστικά ερωτήματα το Hoge Raad ζητεί από το Δικαστήριο την ερμηνεία σειράς διατάξεων της Συμβάσεως των Βρυξελλών, της 27ης Σεπτεμβρίου 1968, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Αναφέρω, καταρχάς, τα περιστατικά της κύριας δίκης.

2. Μετά από είκοσι οκτώ έτη γάμου, ένας γερμανός υπήκοος, ο Hoffmann, (στο εξής: ο σύζυγος), εγκαθίσταται το 1978 στις Κάτω Χώρες. Η σύζυγός του, η Krieg, (στο εξής: η σύζυγος), επίσης γερμανίδα υπήκοος, παραμένει στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και επιτυγχάνει, με απόφαση του Amtsgericht Heidelberg, της 21ης Αυγούστου 1979, την επιδίκαση της διατροφής που οφείλεται σε περίπτωση συζύγων ευρισκομένων σε διάσταση.

3. Κατ' εφαρμογή των διατάξεων της συμβάσεως, ο πρόεδρος του Arrondissementsrechtbank του Almelo (Κάτω Χώρες) προβαίνει στην περιαφή της εν λόγω αποφάσεως με τον εκτελεστήριο τύπο, με Διάταξη της 29ης Ιουλίου 1981, η οποία επιδόθηκε στις 29 Απριλίου 1982 στο σύζυγο και κατά της οποίας ο τελευταίος δεν άσκησε ένδικο μέσο.

4. Την 1η Μαΐου 1980, το Arrondissementsrechtbank του Maastricht εκδίδει το διαζύγιο κατόπιν αιτήσεως του συζύγου, ερημοδικούσας της συζύγου. Η απόφαση αυτή καταχωρίστηκε στο ληξιαρχείο της Χάγης στις 19 Αυγούστου 1980. Το διαζύγιο, το οποίο δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της συμβάσεως, δεν έχει ακόμα αναγνωριστεί από τις γερμανικές αρχές [1].

5. Επικαλούμενος την απόφαση περί διαζυγίου, ο σύζυγος ζήτησε από το Amtsgericht Heidelberg να διαπιστώσει ότι δεν μπορεί πλέον να εφαρμόζεται η απόφαση περί διατροφής. Με απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 1983 το εν λόγω δικαστήριο απέρριψε το αίτημα του συζύγου, με την αιτιολογία της μη αναγνωρίσεως του διαζυγίου στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία, μειώνοντας, ωστόσο, το ύψος της διατροφής.

6. Δυνάμει της γερμανικής αποφάσεως που περιεβλήθη τον εκτελεστήριο τύπο, η σύζυγος με κατασχετήριο έγγραφο της 28ης Φεβρουαρίου 1983 προέβη σε κατάσχεση, στις Κάτω Χώρες, εις χείρας του εργοδότη του συζύγου. Με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων ο τελευταίος επιτυγχάνει την άρση της εν λόγω κατασχέσεως, με Διάταξη του προέδρου του Arrondissementsrechtbank του Almelo, της 7ης Ιουλίου 1983. Αποφαινόμενο επί εφέσεως που άσκησε η σύζυγος κατά της δευτέρας αυτής αποφάσεως, το Gerechtshof του Arnhem την ακύρωσε, με απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 1984, κατά της οποίας ασκήθηκε αναίρεση.

7. Στο πλαίσιο αυτής της δίκης το Hoge Raad υπέβαλε στο Δικαστήριο πέντε προδικαστικά ερωτήματα. Θα εξετάσω τα ερωτήματα αυτά με σειρά διαφορετική από εκείνη που προτίμησε το ανώτατο ολλανδικό δικαστήριο. Πράγματι, υποβλήθηκαν, καταρχάς, στο Δικαστήριο δύο ερωτήματα που αφορούν τις *συνέπειες* μιας αναγνωρισμένης αποφάσεως, κατόπιν ένα ερώτημα που αφορά τη δυνατότητα προβολής λόγου *μη αναγνωρίσεως ή μη περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου* και, τέλος, δύο ερωτήματα που αφορούν τις δυνατότητες παροχής εννόμου προστασίας επί *διαφοράς μεταγενέστερης της περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου.* Τα δικονομικά στάδια, συνεπώς, εναλλάσσονται ως εξής:

— η αναγνώριση, η οποία πραγματοποιείται αυτεπαγγέλτως, κατ' εφαρμογή της συμβάσεως·

* Μετάφραση από τα γαλλικά.

1 — Όπως, ωστόσο, προκύπτει από τις δηλώσεις των διαδίκων κατά την προφορική διαδικασία, η αναγνώριση αυτή πραγματοποιήθηκε.

— η περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου, η οποία χορηγείται κατά τους κανόνες της συμβάσεως·

— η καθαυτό εκτέλεση, η οποία διέπεται από τους κανόνες της εθνικής νομοθεσίας, όπως έκρινε το Δικαστήριο στην απόφαση Deutsche Genossenschaftsbank [2].

Θα εξετάσω, συνεπώς, την ενδεχόμενη έκταση των λόγων μη αναγνωρίσεως ή μη περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου (I) πριν επιχειρήσω προσδιορισμό των συνεπειών μιας αναγνωρισμένης αποφάσεως (II). Τέλος, θα εξετάσω το τέταρτο και πέμπτο ερώτημα που αναφέρεται στις δυνατότητες παροχής εννόμου προστασίας στο πλαίσιο διαφοράς που αφορά την εκτέλεση (III).

I — Το άρθρο 27 της συμβάσεως (τρίτο ερώτημα του Hoge Raad)

8. Αναφέρω, καταρχάς, ότι το άρθρο 34, σημείο 2, περί απορρίψεως της αιτήσεως περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου, παραπέμπει ρητώς στις πέντε περιπτώσεις μη αναγνωρίσεως που προβλέπει το άρθρο 27. Το Hoge Raad ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν δύο από τις περιπτώσεις αυτές, το ασυμβίβαστο (A) και η δημόσια τάξη (B), μπορούν να εφαρμοστούν στην κύρια υπόθεση. Περιορίζομαι προς το παρόν να αναφέρω ότι το ενδεχόμενο αυτό προβλήθηκε, στην παρούσα υπόθεση, σε ένα στάδιο της διαδικασίας κατά το οποίο είχε ήδη διαταχθεί η περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου, χωρίς να έχει ασκηθεί η προσφυγή που προβλέπει η σύμβαση.

A — *Το ασυμβίβαστο των αποφάσεων*

9. Το άρθρο 27, σημείο 3, ορίζει ότι απόφαση δεν αναγνωρίζεται όταν είναι ασυμβίβαστη με απόφαση η οποία εκδόθηκε μεταξύ των ιδίων διαδίκων στο κράτος αναγνωρίσεως. Η έννοια αυτή είναι αναμφισβήτητα ευρύτερη από την έννοια του δεδικασμένου. Αν υπάρχουν ακόμα αμφιβολίες σχετικώς, αρκεί να συγκριθεί το σημείο 3 του άρθρου 27 με το σημείο 5, σύμφωνα με την οποία δεν αναγνωρίζεται απόφαση ασυμβίβαστη με απόφαση η οποία εκδόθηκε σε μη συμβαλλόμενο κράτος, μεταξύ των ιδίων διαδίκων, σε διαφορά που έχει το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία, παραδοσιακά κριτήρια του δεδικασμένου. Ποια είναι, επομένως, τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το ασυμβίβαστο κατά την έννοια του άρθρου 27, σημείο 3;

10. Κάθε προσπάθεια που στηρίζεται στο *περιεχόμενο* των αποφάσεων μπορεί να οδηγήσει σε λύση ιδιαίτερα περιοριστική. Δύο αποφάσεις μπορούν π.χ. να στηρίζονται σε διαφορετική αιτιολογία χωρίς, όμως, να είναι ασυμβίβαστες ως προς τις συνέπειές τους. Αρκεί να αναφερθεί η περίπτωση κατά την οποία το Εφετείο επιβεβαιώνει την πρωτόδικη απόφαση, αντικαθιστώντας την αιτιολογία, ακολουθώντας, δηλαδή, ένα νομικό συλλογισμό διαφορετικό, ακόμα και αντίθετο.

11. Συνεπώς, το ασυμβίβαστο πρέπει να αναζητηθεί στο πεδίο των *εννόμων συνεπειών* που παράγει στο *κράτος εκτελέσεως* η αναγνώριση της αποφάσεως. Πρόκειται, ακριβέστερα, να καθοριστεί αν οι σωρευτικές συνέπειες των δύο αποφάσεων έχουν ως αποτέλεσμα μία *αντίφαση ασυμβίβαστη με τη συνοχή της εννόμου τάξεως του κράτους αναγνωρίσεως.*

12. Ορισμένα παραδείγματα, είτε υποθετικά, είτε επιλεγμένα από αποφάσεις εθνικών δικαστηρίων, επιτρέπουν την κατανόηση της σημασίας της λύσεως που προτείνω. Απόφαση π.χ. που υποχρεώνει σε εκτέλεση συμβάσεως είναι προφανώς ασυμβίβαστη με απόφαση που ακυρώνει τη σύμβαση [3]. Είναι, επίσης, ασυμβίβαστη απόφαση περί μη αναγνωρίσεως αποφάσεως περί διαζυγίου και οι διατάξεις της εν λόγω αποφάσεως που επιδικάζουν διατροφή στην *πρώην* σύζυγο [4]. Δεν είναι, αντιθέτως, ασυμβίβαστη απόφαση που υποχρεώνει τον αγοραστή να καταβάλει το αντίτιμο, με απόφαση που υποχρεώνει τον πωλητή να απο-

2 — Απόφαση της 2ας Ιουλίου 1985 στην υπόθεση 148/84, Συλλογή 1985, σ. 1981, σημείο 18.

3 — Βλέπε έκθεση Jenard, JO C 59 της 5.3.1979, σ. 45.

4 — Oberlandesgericht Hamm, 29 Ιουλίου 1981, Ευρετήριο, σειρά Δ, I-27.3-B 3.

ζημιώσει τον αντισυμβαλλόμενό του για αφανή ελαττώματα του εμπορεύματος, καθόσον οι δύο αποφάσεις, οι οποίες δεν είναι αντιφατικές, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συμψηφισμού [5].

13. Εναπόκειται, κατά την άποψή μου, στο δικαστήριο που διατάσσει την περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου να προβεί σε συγκεκριμένη ανάλυση, στο πλαίσιο της εννόμου τάξεως του κράτους αναγνωρίσεως.

14. Στην παρούσα περίπτωση, η γερμανική απόφαση που επιδικάζει τη διατροφή προϋποθέτει αναγκαστικώς την ύπαρξη του γάμου, μια έννομη κατάσταση που λύει η μεταγενέστερη ολλανδική απόφαση. Η λύση αυτή ισχύει μόνο για το μέλλον και δεν επηρεάζει την αυτοδίκαιη αναγνώριση της γερμανικής αποφάσεως στις Κάτω Χώρες, από τη στιγμή που άρχισε να αναπτύσσει έννομες συνέπειες στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Εφόσον η απόφαση αυτή είναι προγενέστερη σε σχέση με την απόφαση περί διαζυγίου, υπάρχει μία περίοδος κατά τη διάρκεια της οποίας ο σύζυγος ήταν υποχρεωμένος να καταβάλλει διατροφή. Η κατάσταση αυτή δεν διαφέρει καθόλου από εκείνη του εσωτερικού δικαίου στην οποία ο σύζυγος, αφού προηγουμένως υποχρεώθηκε να καταβάλει διατροφή, έλαβε τελικώς διαζύγιο. Ο τέως σύζυγος δεν μπορεί, ασφαλώς, να προβάλει την τελευταία αυτή απόφαση, προκειμένου να αρνηθεί την καταβολή της διατροφής για τη μεταξύ των δύο αποφάσεων περίοδο.

15. Θεωρώ, λοιπόν, ως ουσιώδες στοιχείο ελλείψεως ασυμβιβάστου την ύπαρξη περιόδου πριν από το διαζύγιο κατά τη διάρκεια της οποίας μπορεί να εκτελεστεί η απόφαση περί επιδικάσεως διατροφής, γεγονός που επιτρέπει την απόρριψη του λόγου που στηρίζεται στο άρθρο 27, σημείο 3, και την περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου. Ο αφηρημένος συλλογισμός που προτείνει η Επιτροπή, σύμφωνα με τον οποίο πρέπει να εξεταστεί αν οι αποφάσεις μπορούν από τη φύση τους να συμβιβαστούν, χωρίς να εξεταστεί ποιες θα μπορούσαν να είναι οι σωρευτικές έννομες συνέπειές τους σε μια ορισμένη έννομη τάξη, δεν νομίζω ότι είναι σύμφωνος προς το άρθρο 27, σημείο 3. Το ασυμβίβαστο πρέπει να κρίνεται *συγκεκριμένα* με γνώμονα τη *συνοχή της εννόμου τάξεως του κράτους αναγνωρίσεως.*

Β — *Η δημόσια τάξη*

16. Σύμφωνα με το άρθρο 27, σημείο 1, η απόφαση δεν αναγνωρίζεται αν αντίκειται προς τη δημόσια τάξη. Δεν νομίζω ότι χρειάζεται να σας προτείνω απάντηση ως προς την εφαρμογή της διατάξεως αυτής στην παρούσα υπόθεση: εναπόκειται ασφαλώς στα εθνικά δικαστήρια να καθορίζουν το περιεχόμενο της δημοσίας τάξεως.

17. Περιορίζομαι, συνεπώς, να διατυπώσω δύο γενικής φύσεως παρατηρήσεις ως προς το άρθρο 27, σημείο 1:

— στο πλαίσιο της συμβάσεως, η ρήτρα αυτή προβλέπεται μόνο για εξαιρετικές περιπτώσεις [6], που είναι ακόμη πιο σπάνιες, καθόσον οι αποφάσεις που αφορούν περιουσιακές σχέσεις « στατιστικώς » δεν ενδιαφέρουν τη δημόσια τάξη·

— η έκταση της διατάξεως αυτής πρέπει να προσδιοριστεί λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι δεν πρόκειται να εξεταστεί αν η ίδια η απόφαση αντίκειται προς τη δημόσια τάξη, αλλά αν η αναγνώρισή της ή η περιαφή της με τον εκτελεστήριο τύπο θα μπορούσε να παράγει ένα τέτοιο αποτέλεσμα. Πρόκειται για εφαρμογή της θεωρίας των « περιορισμένων συνεπειών της δημοσίας τάξεως » [7], κατά την οποία ο εθ-

5 — Ακυρωτικό δικαστήριο της Γαλλίας, 3 Νοεμβρίου 1977, Sofraco-Pluimvee. Ευρετήριο, σειρά Δ, I-27.3-B 1.

6 — Βλέπε έκθεση Jenard, σ. 44· βλέπε επίσης Weser: Convention communautaire sur la compétence judiciaire d'exécution des décisions, Centre international de droit comparé, Βρυξέλλες 1975, σ. 330.

7 — Gothot και Holleaux: La Convention de Bruxelles du 27 septembre 1968, σ. 146, σημείο 256, Παρίσι 1985.

νικός δικαστής μπορεί να χορηγεί τον εκτελεστήριο τύπο σε αποφάσεις τις οποίες ο ίδιος δεν θα μπορεί να εκδώσει.

II — Οι συνέπειες μιας αναγνωρισμένης αποφάσεως (ερωτήματα 1 και 2 του Hoge Raad)

18. Καθόσον τα δύο πρώτα ερωτήματα αναφέρονται στις συνέπειες μιας αναγνωρισμένης αποφάσεως, θα εξεταστούν από κοινού.

19. Στο πλαίσιο της κύριας δίκης, διαπιστώνεται μια θεμελιώδης διαφοροποίηση μεταξύ των εννόμων τάξεων της Γερμανίας και της Ολλανδίας ως προς την ύπαρξη του διαζυγίου και, κατά συνέπεια, ως προς την άρση της υποχρεώσεως διατροφής. Πρέπει, συνεπώς, να εξεταστεί, ιδίως, αν οι συνέπειες μιας αναγνωρισμένης αποφάσεως πρέπει να προσδιοριστούν σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους εκδόσεως της αποφάσεως ή σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αναγνωρίσεως.

20. Όπως τονίζει ο G. A. L. Droz [8], η σύμβαση σιωπά ως προς το θέμα αυτό. Η έκθεση Jenard [9], αφού διευκρινίζει ότι: « Η αναγνώριση πρέπει να προσδίδει στις αποφάσεις το κύρος και την αποτελεσματικότητα που έχουν στο κράτος στο οποίο εκδόθηκαν », τονίζει επίσης [10]: « Το κείμενο του άρθρου 31 δεν λαμβάνει θέση έναντι των θεωριών κατά τις οποίες εκτελεστή στο κράτος της αναγνωρίσεως είναι είτε η απόφαση που εκδόθηκε στο κράτος εκδόσεως είτε η απόφαση που διατάσσει την περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου. » Συντασσόμενος με τον G. A. L. Droz [11], θεωρώ ότι πρέπει να τεθεί ένα διττό όριο: η απόφαση δεν πρέπει να παράγει στη χώρα αναγνωρίσεως περισσότερες συνέπειες από εκείνες που μπορεί να παράγει στο κράτος εκδόσεώς της, χωρίς βέβαια να μπορεί να παράγει περισσότερες από τις συνέπειες εκείνες που παράγουν οι παρόμοιες τοπικές αποφάσεις. Ο δεύτερος αυτός περιορισμός δικαιολογείται από την ανάγκη εξασφαλίσεως της ομοιομορφίας των ερμηνειών και τη μέριμνα προλήψεως της υπερβολικής προσφυγής στη ρήτρα της δημοσίας τάξεως.

21. Θα προσπαθήσω να προσδιορίσω τις συνέπειες της λύσεως που προτείνω σε περιπτώσεις ανάλογες με αυτή της κύριας δίκης. Καταρχάς, ο ενδεχόμενος περιορισμός των συγκεκριμένων συνεπειών της αναγνωρισμένης αποφάσεως δεν μπορεί να εναπόκειται στο δικαστή που διατάσσει την περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου, ο οποίος, καταρχήν, πρέπει να περιορίζεται στη χορήγηση ή μη του εκτελεστηρίου τύπου. Πράγματι, η εξουσία μερικής μόνο χορηγήσεως του εκτελεστηρίου τύπου περιορίζεται στις δύο περιπτώσεις που αναφέρει το άρθρο 42 της συμβάσεως: περιαφή με τον εκτελεστήριο τύπο ορισμένων μόνο κεφαλαίων της αγωγής, πράγμα που προϋποθέτει αναγκαστικά τη δυνατότητα *διαχωρισμού* τους [12], ή αίτηση του ενάγοντος για *μερική εκτέλεση*. Όταν όμως πρόκειται, όπως στην παρούσα υπόθεση, για *περιορισμό της περιόδου εφαρμογής* της αναγνωρισμένης αποφάσεως, νομίζω ότι στην περίπτωση αυτή εναπόκειται στο δικαστήριο της *εκτελέσεως*, να προσδιορίσει τις συγκεκριμένες συνέπειες της ισχύος του εκτελεστού που προσέδωσε προηγουμένως στην απόφαση ο δικαστής που διέταξε την περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου. Νομίζω ότι η λύση αυτή επιβάλλεται από την ανάγκη αποφυγής διασταλτικής εφαρμογής του άρθρου 42, που συνεπάγεται προφανείς κινδύνους ουσιαστικής αναθεωρήσεως της αλλοδαπής αποφάσεως, την οποία ρητώς αποκλείει το άρθρο 29.

22. Αντιθέτως, δεν θεωρώ καθόλου αντίθετο προς τη σύμβαση, το δικαστήριο της εκτελέσεως, εφαρμόζοντας τη δική του νομοθεσία, σύμφωνα με τις αρχές της αποφάσεώς σας Deutsche Genossenschaftsbank [13], να αναζητεί τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να συνδυαστούν και να συνυπάρξουν οι συνέπειες της αναγνωρισμένης αποφάσεως με τις συνέπειες ενός άλλου εκτελεστού τίτλου που χορηγήθηκε στο κράτος αναγνωρίσεως, όπως θα έπραττε αν είχε ενώπιόν του δύο εθνικές απο-

8 — Compétence judiciaire et effets des jugements dans le marché commun, σ. 276, σημείο 440.

9 — JO C 59 της 5.3.1979, σ. 43.

10 — Όπ.π., σ. 49.

11 — Όπ.π., σ. 280, σημείο 448.

12 — Droz, όπ.π., σ. 373, σημείο 584.

13 — Υπόθεση 148/84, που προαναφέρθηκε.

φάσεις. Εν πάση περιπτώσει, η σύμβαση δεν μπορεί να στερήσει το δικαστήριο του κράτους αναγνωρίσεως από τη δυνατότητα συναγωγής των συμπερασμάτων που επιβάλλονται από μια εθνική απόφαση, έστω και με την αιτιολογία ότι η απόφαση αυτή δεν αναγνωρίστηκε στο κράτος στο οποίο εκδόθηκε η απόφαση της οποίας ζητείται η εκτέλεση.

23. Βάσει της συμβάσεως, η αναγνώριση και η εκτέλεση μιας αποφάσεως συνεπάγονται τη μεταφορά των συνεπειών της στις έννομες τάξεις των συμβαλλομένων κρατών. Αυτό, ωστόσο, δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια την υπεροχή της εννόμου τάξεως του κράτους εκδόσεως της αποφάσεως επί της εννόμου τάξεως του κράτους αναγνωρίσεως, όπως θα συνέβαινε αν η εκτέλεση των αποφάσεων του τελευταίου, *εντός της επικρατείας του*, εξηρτάτο από την αναγνώριση των αποφάσεων αυτών στην έννομη τάξη του πρώτου κράτους. Μια τέτοια υποχρέωση θα κατέληγε, στην παρούσα περίπτωση, στη σχετικοποίηση, αν όχι στην κατάργηση, της ολλανδικής εννόμου τάξεως. Η σύμβαση επιβάλλει στα συμβαλλόμενα κράτη την υποχρέωση να διασφαλίζουν την « ελεύθερη κυκλοφορία » και εκτέλεση των αποφάσεων που αφορούν περιουσιακές σχέσεις, χωρίς ωστόσο να αμφισβητεί το κύρος των αποφάσεων των εθνικών δικαστηρίων.

24. Δεν συμμερίζομαι, συνεπώς, την άποψη της Επιτροπής, η οποία θα είχε ως συνέπεια να εξαρτώνται οι έννομες συνέπειες που αναπτύσσει στην Ολλανδία ολλανδική απόφαση περί διαζυγίου από την αναγνώρισή της στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Πράγματι, δεν πρόκειται για την αναγνώριση του διαζυγίου στο εν λόγω κράτος, αλλά για την εφαρμογή της σχετικής αποφάσεως στις Κάτω Χώρες, όπου και εκδόθηκε. Συνεπώς, η απόφαση περί διατροφής πρέπει, όπως θα συνέβαινε με ανάλογη ολλανδική απόφαση, να συνδυαστεί, *στο κράτος αναγνωρίσεως*, με τις συνέπειες που προκύπτουν από την απόφαση περί εκδόσεως διαζυγίου.

25. Η λύση που προτείνω συνάδει προς την όλη οικονομία της συμβάσεως. Η σύμβαση προβλέπει ότι δεν πραγματοποιείται η αναγνώριση ή η εκτέλεση όταν η απόφαση είναι ασυμβίβαστη με απόφαση του κράτους αναγνωρίσεως. Όταν αυτό δεν συμβαίνει, η αλλοδαπή απόφαση, « πολιτογραφούμενη » με την περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου, για να χρησιμοποιήσω την έκφραση του πρώτου προέδρου Bellet [14], εντάσσεται στην εσωτερική έννομη τάξη, στο πλαίσιο της οποίας πρέπει να εκτελεστεί, συνδυαζομένων, ενδεχομένως, των συνεπειών της με τις συνέπειες μιας τοπικής αποφάσεως. Το ίδιο θα συνέβαινε και για δύο εθνικούς εκτελεστούς τίτλους. Αν μου επιτραπεί μια παρομοίωση: εφόσον σκοπός της συμβάσεως είναι να διασφαλιστεί η « ελεύθερη κυκλοφορία των αποφάσεων », η ανάλυσή μου, « mutatis mutandis », αποτελεί έκφραση του κανόνα της « εθνικής μεταχειρίσεως ».

III — Η προσφυγή κατά της εκτελέσεως (ερωτήματα 4 και 5 του Hoge Raad)

26. Το Hoge Raad υποβάλλει, κατ' ουσία, το ακόλουθο ερώτημα. Ο διάδικος κατά του οποίου χορηγήθηκε ο εκτελεστήριος τύπος μπορεί να προβάλει, στο πλαίσιο διαφοράς που αφορά την *εκτέλεση*, νόμιμη αιτία κατά της περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου, έστω και αν δεν προέβαλε την αιτία αυτή κατά της Διατάξεως περί *περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου* εντός της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 36 της συμβάσεως;

27. Η προσφυγή που προβλέπει το εν λόγω άρθρο πρέπει να ασκηθεί, ανάλογα με την περίπτωση, εντός προθεσμίας ενός ή δύο μηνών από της επιδόσεως της Διατάξεως περί περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου. Ασκείται ενώπιον δικαστηρίου που προσδιορίζει το άρθρο 37 για κάθε συμβαλλόμενο κράτος. Κατά της αποφάσεως που εκδίδεται σχετικώς μπορεί να ασκηθεί μόνο αναίρεση όπως προβλέπει το άρθρο 37, σημείο 2. Τέλος, δεν μπορούν, εν πάση περιπτώσει, να προβληθούν παρά μόνο οι λόγοι που αναφέρονται στο άρθρο 27. Πρόκειται ειδικότερα να καθοριστεί στην παρούσα περίπτωση αν μπορεί να προβληθεί ένας από τους λόγους αυτούς πέραν του δικονομικού συστήματος που προβλέπει η σύμβαση.

14 — RTDE 1975, σ. 41.

28. Τονίζω ευθύς εξαρχής: ένα τέτοιο ενδεχόμενο, που θα είχε ως συνέπεια την άρνηση εκτελέσεως διά της προβολής λόγου μη αναγνωρίσεως, νομίζω ότι είναι αντίθετο προς την οικονομία της συμβάσεως, όπως την έχει ερμηνεύσει το Δικαστήριο. Πράγματι, στις αποφάσεις Brennero [15] και Deutsche Genossenschaftsbank το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι οι δυνατότητες εννόμου προστασίας που παρέχει η σύμβαση και οι οποίες αποτελούν ένα *αυτοτελές και πλήρες σύστημα*, δεν μπορούν να εφαρμοστούν πέραν των όσων προβλέπει η ίδια η σύμβαση ή να « συμπληρωθούν » με διατάξεις του εθνικού δικαίου.

29. Στην απόφαση Brennero τονίζεται:

« Κατά τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 37, κατά της απόφασης επί της προσφυγής μπορεί να ασκηθεί μόνο αναίρεση... Σύμφωνα με την όλη οικονομία της συμβάσεως και υπό το φως ενός από τους κύριους στόχους της, που συνίσταται στην απλούστευση των διαδικασιών στο κράτος εντός του οποίου ζητείται η εκτέλεση, η διάταξη αυτή δεν μπορεί να ερμηνευτεί διασταλτικά, ώστε να επιτρέπει την άσκηση ένδικου μέσου κατά αποφάσεως διαφορετικής από αυτή που εκδίδεται επί της προσφυγής » [16].

Όπως σαφώς τονίζεται, εφόσον σκοπός της συμβάσεως είναι η διευκόλυνση της διαδικασίας αναγνωρίσεως-εκτελέσεως, οι δυνατότητες παροχής εννόμου προστασίας που προβλέπει μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο στο πλαίσιο που ρητώς καθορίζουν το άρθρο 36 και επόμενα. Συνεπώς, η προβολή ενός από τους λόγους που προβλέπει η σύμβαση στο πλαίσιο διαφοράς μεταγενέστερης της περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου αντιβαίνει προς τον κανόνα αυτό. Πράγματι, το παραδεκτό ενός τέτοιου λόγου μη αναγνωρίσεως, στο πλαίσιο διαφοράς σχετικής με την εκτέλεση, θα παρείχε τη δυνατότητα αμφισβητήσεως της Διατάξεως περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου, η οποία κατέστη αμετάκλητη μετά την πάροδο της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 36.

30. Εξάλλου, η απόφαση Deutsche Genossenschaftsbank με ιδιαίτερη σαφήνεια τονίζει:

« Η σύμβαση ρυθμίζει απλώς τη διαδικασία περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου των αλλοδαπών εκτελεστών τίτλων και δεν θίγει την εκτέλεση κατά κυριολεξία, η οποία εξακολουθεί να διέπεται από το εθνικό δίκαιο του επιληφθέντος δικαστηρίου ... » [17].

31. Θεωρώ ότι η αρχή αυτή αποτελεί το απαραίτητο συμπλήρωμα της προηγουμένης, καθόσον εξασφαλίζει τη « στεγανότητα » μεταξύ της συμβάσεως και του εθνικού δικαίου. Η πρώτη ρυθμίζει την αναγνώριση και την εκτέλεση προβλέποντας περιοριστικώς τις δυνατότητες προσφυγής που μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Η εκτέλεση ρυθμίζεται πλήρως από το δεύτερο. Η συνοχή αυτής της διαρθρώσεως αποκλείει τη δυνατότητα « δανεισμού » από τη σύμβαση δυνατότητας προσφυγής, προκειμένου αυτή να χρησιμοποιηθεί εκτός του πλαισίου που προβλέπει η σύμβαση. Η « απόρριψη της μεταμοσχεύσεως », επιβάλλεται από την οικονομία του συστήματος.

32. Πρέπει όμως να καθοριστεί επιμελώς η έκταση του κανόνα αυτού. Η πάροδος της προθεσμίας παροχής αίρει το δικαίωμα προβολής *λόγου* προβλεπόμενου από τη σύμβαση. Δεν εξαφανίζει, ωστόσο, το *γενεσιουργό αίτιο*, δηλαδή την κατάσταση η οποία επιδέχεται νομικό χαρακτηρισμό βάσει της συμβάσεως. Πρόκειται δηλαδή, στην περίπτωση αυτή, για τη λογική συνέπεια της κλασικής διακρίσεως μεταξύ γενεσιουργού αιτίας και κανόνα δικαίου.

33. Συνεπώς, το ασυμβίβαστο των αποφάσεων δεν μπορεί πλέον να προβληθεί ενώπιον του δικαστηρίου εκτελέσεως, βάσει του άρθρου 27. Δεν επηρεάζεται όμως η κατάσταση η οποία θα μπορούσε να χαρακτηριστεί βάσει της διατάξεως αυτής — στην παρούσα περίπτωση η ύπαρξη διαζυγίου. Η απόφαση περί διαζυγίου συνιστά πάγιο δεδομένο στο πλαίσιο της

15 — Υπόθεση 258/83, Συλλογή 1984, σ. 3971.

16 — Υπόθεση 258/83, που προαναφέρθηκε, σημείο 15.

17 — Υπόθεση 148/84, που προαναφέρθηκε, σημείο 18.

ολλανδικής εννόμου τάξεως. Συνεπώς, τίποτα δεν εμποδίζει την προβολή του στο πλαίσιο προσφυγής προβλεπόμενης από την *εθνική νομοθεσία* κατά της *εκτελέσεως*. Αυτό, εξάλλου, τονίζει και η απόφαση Deutsche Genossenschaftsbank, αφού προηγουμένως υπογραμμίζει ότι η σύμβαση δεν αναφέρεται στην καθαυτό εκτέλεση:

« ... οι ενδιαφερόμενοι τρίτοι μπορούν να ασκήσουν κατά των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης τα ένδικα μέσα που τους αναγνωρίζει το δίκαιο του κράτους όπου πραγματοποιείται η αναγκαστική εκτέλεση » [17].

34. Αυτό, ωστόσο, δεν καθιστά άνευ αντικειμένου το τελευταίο ερώτημα του Hoge Raad το οποίο ζητεί από το Δικαστήριο να προσδιορίσει αν το δικαστήριο του κράτους αναγνωρίσεως είναι υποχρεωμένο να εφαρμόζει αυτεπαγγέλτως τον κανόνα του απαραδέκτου λόγου προβλεπόμενου από τη σύμβαση, στο πλαίσιο προσφυγής κατά της εκτελέσεως. Οι σχολιαστές [18] υπογραμμίζουν ότι, μέχρι και τα τελευταία στάδια των διαπραγματεύσεων, η αυτεπάγγελτη εφαρμογή της συμβάσεως προβλεπόταν ρητώς στο άρθρο 1 και ότι η τελική απάλειψή της οφείλεται στις δυσχέρειες μεταφράσεως που παρουσιάστηκαν σε ένα από τα συμβαλλόμενα κράτη. Η έκθεση Jenard, η οποία τονίζει τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της συμβάσεως [19], αναφέρει:

« (Η σύμβαση) εφαρμόζεται αυτεπαγγέλτως... Οι ειδικοί κατέληξαν στην αρχή της αυτεπάγγελτης εφαρμογής της συμβάσεως. »

35. Το Δικαστήριο έχει τονίσει στην απόφαση De Wolf [20] ότι το προβλεπόμενο σύστημα αποκλείει την προσφυγή σε άλλη διαδικασία και, επομένως, τη δυνατότητα αιτήσεως, στο κράτος εκτελέσεως, της εκδόσεως νέας αποφάσεως επί της ουσίας.

36. Η προβολή λόγου προβλεπόμενου στο άρθρο 27 εκτός του πλαισίου που προβλέπει το άρθρο 36 και επόμενα θα έθιγε σοβαρά τον αυτοτελή και πλήρη χαρακτήρα των διατάξεων της συμβάσεως. Το απαράδεκτο του ενδεχόμενου αυτού αποτελεί κύρωση που εγγυάται τη διατήρηση της ισορροπίας του μηχανισμού που προβλέπει η σύμβαση. Επίσης, η αυτεπάγγελτη εφαρμογή της από το εθνικό δικαστήριο αποτελεί τη λογική και αναγκαία συνέπεια του κανόνα που επιβάλλει την προσφυγή στη σύμβαση όταν ζητείται αναγνώριση ή εκτέλεση μιας αποφάσεως. Όπως αναφέρει η έκθεση Jenard,

« (τα δικαστήρια των συμβαλλομένων κρατών) οφείλουν να εφαρμόζουν τους κανόνες της συμβάσεως ανεξάρτητα από το αν τους έχουν επικαλεστεί οι διάδικοι » [21].

37. Καίτοι έκρινα καθήκον μου την εξέταση όλων των ερωτημάτων που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο, προτείνω η απάντηση που πρόκειται να δοθεί στο Hoge Raad να αναφέρεται μόνο στα νομικά εκείνα θέματα που του είναι χρήσιμα για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης. Εφόσον η διαφορά της κύριας δίκης αναφέρεται μόνο στην εκτέλεση, καθόσον η αναγνώριση και η περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου έχουν οριστικά ρυθμιστεί, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι:

17 — Υπόθεση 148/84, που προαναφέρθηκε, σημείο 18.

18 — Βλέπε ιδίως Droz, όπ.π., σ. 264, σημείο 426 και επ.

19 — Όπ.π., σ. 656, σημείο C 59.

20 — Υπόθεση 42/76, Rec. σ. 1759.

21 — Όπ.π., σ. 656.

« Οι συνέπειες αποφάσεως που έχει αναγνωριστεί κατ' εφαρμογή της συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 δεν μπορούν να βαίνουν πέραν των συνεπειών που παράγει στο κράτος αναγνωρίσεως ανάλογη εθνική απόφαση. Εναπόκειται, ενδεχομένως, στο δικαστήριο της εκτελέσεως να προσδιορίσει τις εν λόγω συνέπειες συνδυάζοντας, σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο, τις συνέπειες της αναγνωρισθείσης αποφάσεως με τις συνέπειες μιας εθνικής αποφάσεως. Λόγος μη αναγνωρίσεως προβλεπόμενος από το άρθρο 27 της συμβάσεως δεν μπορεί να προβληθεί πέραν του πλαισίου που καθορίζει το άρθρο 36 και επόμενα της συμβάσεως. Το απαράδεκτο ενός τέτοιου λόγου, το οποίο λαμβάνει αυτοδικαίως υπόψη το δικαστήριο του κράτους αναγνωρίσεως, ακόμα και αν η εθνική του νομοθεσία δεν προβλέπει τη δυνατότητα αυτή, δεν εμποδίζει την προβολή της αιτίας ή της καταστάσεως η οποία θα μπορούσε να είχε χαρακτηριστεί βάση του λόγου αυτού, προς στήριξη οποιουδήποτε άλλου ενδίκου μέσου που προβλέπει η εθνική νομοθεσία κατά της εκτελέσεως. »